

mitsem von le a könyv értékéből. Molnár Antal tanulmánya komoly nyeresége Bartók-irodalmunknak.

KIRÁLY JÓZSEF

LÁNG GYÖRGY: BARTÓK ÉLETE ÉS MŰVEI. (Grill.)

Jóleső érzéssel vehetjük tudomásul, ha könyvpiacunkon olyan művek látnak napvilágot, amelyek a nagyközönséget, a széles tömegeket Bartókkal akarják megismertetni. Az elmúlóban levő közönyös polgári közizlés nem jutott el Bartókig, de sajnos, értelmiségünk, közvéleményünk tetemes része előtt még ma is érthetetlenként, megközelíthetetlenként állanak Bartók alkotásai. Ezért örömmel kell üdvözlőnk minden olyan próbálkozást, amelyik a széles tömegekhez szólva, akarja megismertetni a népszerűsíteni Bartók művészetét. Minden bizonnyal ez a tiszteletreméltó szándék vezette *Láng Györgyöt* is, amikor fantáziáját, intuitív képességeit kissé szabaddon engedve, vállalkozott Bartók egyéniségének, jellemének, magánéletének ismertetésére.

A mindenáron való népszerűsítő az azonban veszélyes dolog, mert ha az író nem vezeti kellő mérséklet, könnyen túllő a célon s inkább árt, mint használ az ügynek. *Láng György* Bartók-könyvét olvasva az az érzésünk, mintha a szerzőből hiányozna ez a mérséklet. Hatalmas beleléssel iparkodik a nagy mester egyéniségét, problémáit, életének fordulópontjait megjeleníteni, sőt sokszor feleslegesen kiszínezi s drámaivá tenni. Ezek a dagályos túlzások, belemagyarázások regényszerűvé teszik könyvét s csökkentik a szerző életrajzírói hitelességét. Különösen szembeütő ez, ha számbavesszük pl. azt a tárgyi tévedést, amelyet — nyilván a források elégtelensége híjján — követ el a szerző Bartók második házasságának leírásával kapcsolatban.

Nem értjük pontosan néhány megállapítását sem.

„*Zenei transzcendentáliszmusnak*“ nevezi Bartók művészetét. Ehhez a meglehetősen sikerületlen elnevezéshez a szerző a „*transzcendens*“ filozófiai terminus technicus félreértéséből jut el. Azt szeretné vele mondani, hogy Bartók zenéje a „*vertikális*“ (akkordikus, tonális) és a „*lineáris*“ (atonális vagy politonális) komponálási módszerek szerencsés összetetalálkozása. Ez a megállapítás bizonytalannal helytálló, csak az okoz zavart, hogy éppen „*transzcendentáliszmusnak*“ nevezi el ezt a komponálási módot. Mint könyvéből kiderül, a szerző szótárában a transzcendentáliszmus az evilági és túlvilági (immanens és transcendens) összetetalálkozása, egymással szembenállása, holott az ilyen világképet a rendszeres filozófia *dualizmusnak*, a progresszív esztétika pedig az *idealizmus felé való elhajlásnak* nevezi.

A szerző hömpölygő, dagályos stílusa többhelyütt kicsap a medréből. Bartók kezdeti népszerűtlenségének, megnemérésének taglálásakor így fakad ki: „... *jellegetes magyar sors, magyar művészsors* (a Bartóké). *Siinte azt kell hinnünk, hogy svábra és bitangba oltott Pató Pálók és Goncsárov-rajzolta Oblomovok kötözgetik és akasztják gonosz szándékossággal a magyar kultúra egekbe röppenni akaró, tüzes diadalszerkeinek kerekeit*“ (66. old.) Az efféle mondatok nem méltóak Bartókhhoz!

Láng György Bartók-művéből mindenesetre kiérzik, hogy a téma iránt érzeti igen nagy jóindulat s tisztelet hozta létre. A szerző tagadhatatlanul nagy érzékkel rendelkezik a téma iránt. Így minden reményünk megvan arra, hogy a szerző kissé átdolgozza könyvét, egy újabb kiadásban értékes s hézagpótló Bartók-életrajzzal ajándékozná meg zeneirodalmunkat.

KIRÁLY JÓZSEF

Megjelent a Magyar Művészet márciusi száma

A folyóirat új száma művészettörténeti szenzációval szolgál. Pigler Andor a Szépművészeti Múzeum egy eddig pontos meghatározással nem bíró németalföldi képeről megállapítja, hogy Van Eyck elpsztult művének másolata, mégpedig egy olyan Van Eyck képnek, mely Zsigmond magyar királyt és annak Ozorai Fülöp néven ismert hadvezérét is ábrázolja. Ybl Ervin terjedelmes tanulmányban számol be Koszta József művészetről. Lyka Károly becses művészettörténelmi adatokkal szolgál. Kalmár János egy Füleken előkerült XVI. századi faszár-ábrázolásos kályhacsempét ismertet. Géó-Charles a nemrég Budapesten járt francia műkritikus magyarországi benyomásairól ad értékes képet. Jean Bouret ugyancsak egy francia műkritikus Az emberi tanúságtétel kiáltványa cím alatt száll síkra az emberi tartalommal telt művészet mellett. Bernáth Aurél a szociálista realizmus problémáiról ír. Bauer Jen az új magyar plakátművészetet ismerteti. Gazdag múzeumi élet és beszámoló rovatok, kiállítások ismertetései, aukciós hírek teszik teljessé a gazdagon, többek közt egy színes illusztrációval ellátott számot. A lap példás kiállításban, Bernáth Aurél szerkesztésében jelent meg.